

Landschappelijk inpassingsplan

Herwensedijk 10^A Herwen

Ten behoeve van de sloop van een bestaande en de bouw van een
nieuwe woning.

Landschappelijk inpassingsplan

Herwensedijk 10^A Herwen

Ten behoeve van de sloop van een bestaande en
de bouw van een nieuwe woning.

In opdracht van:

[Redacted address information]

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Rody Schröder en Bas Voerman

Datum: VS 2 augustus 2020 (juni 2020 - VS 1)

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: inpassing in vogelvlucht.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. GEBIEDSBESCHRIJVING EN ACHTERGROND	5
2.1 Historische gebiedsbeschrijving en ontwikkeling	5
2.2 Huidige situatie plangebied	6
2.3 Bodemopbouw en grondwatertrap	9
2.4 Uitgangspunten landschappelijk aanpassingsplan	9
3. INRICHTINGSELEMENTEN	10
3.1 Algemeen	10
3.2 Beschrijving te ontwikkelen elementen	12
3.2.1 Beukenhaag	12
3.2.2 Solitaire ruwe iep	12
3.2.3 Nestkasten	12
3.2.4 Periode van realisatie en onderhoud	13
 BIJLAGE 1. INRICHTINGSPLAN IN VOGELVLUCHT	 14

1. AANLEIDING EN DOEL

Op de locatie Herwensedijk 10^A in Herwen zijn door de eigenaren [REDACTED] ruimtelijke ontwikkelingen gepland.

Het perceel Herwensedijk 10^A is momenteel bestemd als ‘Niet-agrarisch bedrijf’ met een nadere aanduiding ‘Dierenpension’. Het geldende bestemmingsplan Buitengebied Rijnwaarden 2008, staat er ook een bedrijfswoning toe. Het perceel is 2825 m² groot en niet meer voor bedrijfsdoeleinden (‘Dierenpension’) in gebruik. Datzelfde geldt voor de nog aanwezige bedrijfswoning. Het perceel is enige tijd geleden door [REDACTED] aangekocht met de bedoeling om de bestaande woning te slopen en te vervangen door een nieuwe burgerwoning die zij vervolgens zullen gaan bewonen. De gemeente Zevenaar is in beginsel bereid om daaraan mee te werken. Als voorwaarde geldt dat enkele milieu- en omgevingsfactoren nader dienen te worden onderzocht en dat de uitkomsten van die onderzoeken niet belemmerend zijn voor een woonfunctie. Bovendien verlangt de gemeente Zevenaar een sober landschappelijk advies dat uitmondt in een eenvoudig maar richtinggevend inrichtingsplan.

In onderliggend rapport wordt een voorstel gegeven op welke wijze het plangebied landschappelijk kan worden ingepast. Aan de beschreven inrichting liggen onder andere de bodemtypen, historische landschapsontwikkeling, ecologische waarden en wensen van de eigenaren centraal.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 wordt een beknopte beschrijving gegeven van de historische en huidige opbouw van natuur en landschap op en rond de planlocatie.
- In hoofdstuk 3 worden de aan te leggen landschappelijke elementen beschreven.
- In bijlage 1 is het inrichtingsplan van de locatie opgenomen.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING EN ACHTERGROND

De planlocatie is gelegen in het buitengebied van Herwen, aan de Herwensedijk 10^A in de gemeente Zevenaar.

2.1 Historische gebiedsbeschrijving en ontwikkeling

Herwen (gemeente Zevenaar) is gelegen in de Gelderse Liemers. In de Liemers zijn diverse landschapstypen te onderscheiden. Veel van deze typen zijn onder invloed van rivieren ontstaan waardoor vochtige bodemtypen zoals broekontginningen-, oeverwallen-, rivierweiden- en kommenlandschap in de omgeving worden aangetroffen. Kleine, drogere gebieden worden meer gekenmerkt door het kampenlandschap.

De planlocatie ligt in het gehucht Bijland tussen Herwen aan de noord- en Lobith aan de zuidzijde. Op een afstand van 900 meter ligt aan de westzijde recreatiecentrum De Bijland. Aan de noordoostzijde wordt de planlocatie begrensd door een landbouwgebied van de Ossenwaard. Deze grenst aan natuurgebied Erfkamerlingschap; een oude Rijnarm met graslanden, open water en riet- en moerasbos. In het grotere geheel vormt de planlocatie een onderdeel van het uiterwaarden-gebied van de Rijn.

De planlocatie ligt langs de Herwensedijk; een winterdijk met vele erven, afgewisseld door kleine graslandjes. Op de erven in dit landschapstype treffen we veelal hagen en heggen rondom tuinen, moestuinen, boomgaarden of als scheiding tussen aangrenzende percelen. De hagen bestaan van oudsher uit meidoorn of gemengde doornhagen. Maar soms wordt ook veldesdoorn of haagbeuk gebruikt. In dit landschapstype zijn boerenboomgaardjes een waardevolle aanvulling. In zo'n boomgaard staan van oudsher fruitbomen voor de eigen voorziening. Denk daarbij aan een handappel, moesappel, stoofpeer, handpeer, pruim en kers. Niet alle soorten zijn zelf bestuivend, sommige rassen hebben een ander ras nodig om vrucht te kunnen dragen waardoor veelal de boomgaarden bestaan uit verschillende soorten en rassen. Daarnaast staan op erven vaak solitaire bomen als walnoot, zomereik of paardenkastanje.

In figuren 2^{A B C} zijn topografische kaarten uit respectievelijk 1868, 1933 en 1983 opgenomen. Op de kaarten zijn grote landschappelijke ingrepen zichtbaar in de tussenliggende jaren. In 1993 is de huidige bebouwing van de planlocatie voor het eerst zichtbaar {bron: www.topotijdreis.nl}. Op de kaart uit 1868 is de Herwensedijk goed herkenbaar. De directe omgeving bestaat vooral uit erven en met hagen omzoomde kleine graslandpercelen. Daarnaast zijn aan de zuidwestzijde een aantal kolken of wielen zichtbaar. Dit zijn relictten van vroegere dijkdoorbraken. Iets verder van de dijk zijn akkers zichtbaar. Deze zijn door hagen, paden en zandwegen omzoomd. Aan de uiterste oostzijde is nog net een oude Rijnarm zichtbaar; de Erfkamerlingschap. Westelijk is de Oude Waal, een oude Rijnarm rondom De Bijland, zichtbaar evenals een omvangrijk loofbos.

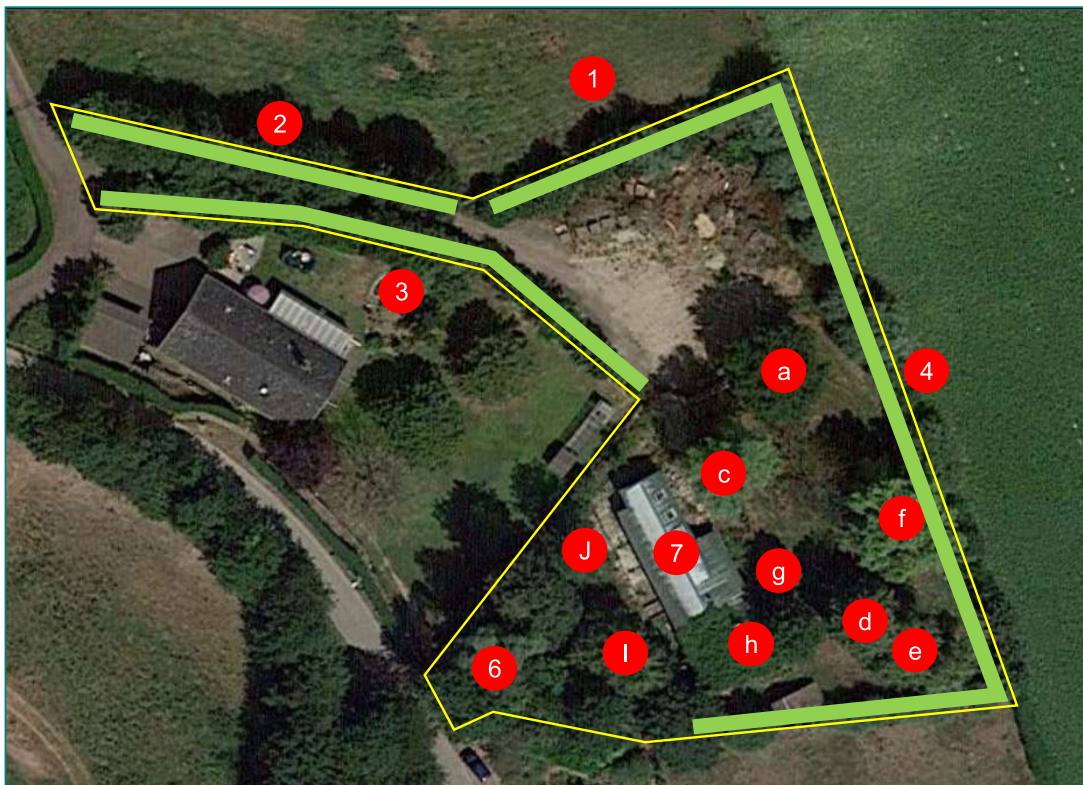
In de periode 1868-1933 hebben zich een aantal ontwikkelingen voltrokken. De grootste veranderingen voltrokken zich in De Bijland. Daar is het loofbos gerooid en is een begin gemaakt met de afgraving van deze uiterwaard. De agrarische percelen zijn in deze periode wat grootschaliger geworden en het aantal hagen is licht afgenomen.

In de periode 1933-1983 is vooral de nagenoeg gehele omvorming van uiterwaard De Bijland in een plas opvallend. Aan de zuidzijde van de planlocatie is een woonwijk zichtbaar geworden (Lobith). Bij boerderij Geerlingshof is meer oppervlaktewater en opgaand groen zichtbaar. Verder is de schaalvergroting in het agrarische gebied licht toegenomen (met name minder hagen en grotere percelen). Ook zijn diverse zandwegen omgevormd tot halfverharde wegen. Daarnaast is er ten zuidwesten van de Herwensedijk een nieuwe doorgaande verharde weg aangelegd.

2.2 Huidige situatie plangebied

In figuur 1 is een schematische weergave van de planlocatie opgenomen.

Figuur 1: Huidige situatie Herwensedijk 10^A Herwen.

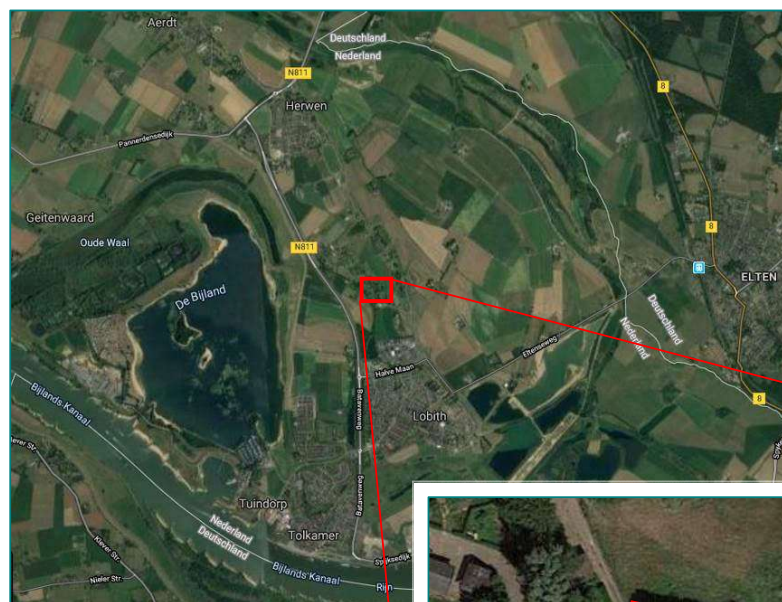
1. Rij knotessen en -wilgen met struiklaag van hazelaar
2. Rij knotessen en -linden
3. Rij knotessen met struiklaag van laurier
4. Rij knotwilgen met struiklaag van gewone esdoorn en hazelaar
5. Solitaire bomen:

a. Zomereik	(dbh* 45 cm)
b. Kers	(dbh 50 cm)
c. Schietwilg	(dbh 100 cm)
d. Linde	(dbh 45 cm)
e. Schietwilg	(dbh 45 cm)
f. 'Kronkelwilg'	(dbh 60 cm)
g. Gewone esdoorn	(dbh 30 cm)
h. Gewone esdoorn	(dbh 35 cm) en 2-stammige zwarte els (dbh 30 cm)
i. Treurwilg	(dbh 45 cm)
j. Gewone es	(dbh 30 cm)
6. Gemengd loofbosje met gewone esdoorn, schietwilg en vogelkers in de boomlaag en laurier in de struiklaag
7. Woning

*dbh - diameter borsthoogte.

Onderliggend plan richt zich met name op de landschapelijke aankleding van de planlocatie en een versterking van natuurwaarden in de omgeving.

Zie voor gebiedsligging figuur 2. In figuur 3 is de historische ontwikkeling opgenomen.

Figuur 2: Globale begrenzing onderzoeksgebied.

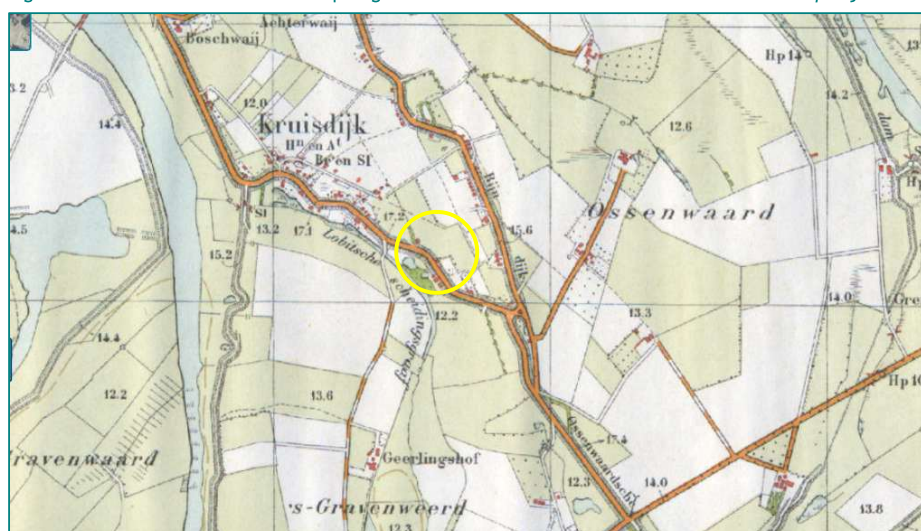

Inzet:
Herwensedijk 10^A Herwen

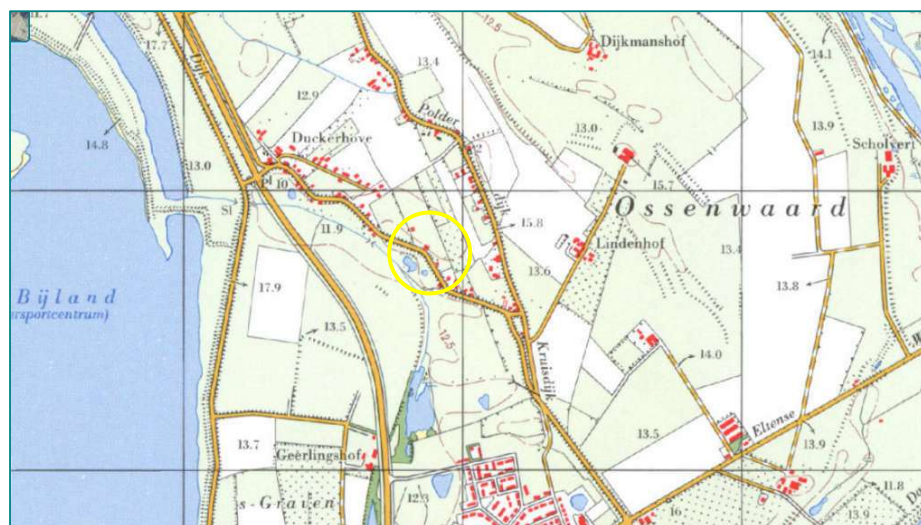
Figuur 3^A: Historische kaart van het plangebied: 1868.

bron: www.topotijdreis.nl

Figuur 3^B: Historische kaart van het plangebied: 1933.

bron: www.topotijdreis.nl

Figuur 3^C: Historische kaart van het plangebied: 1983.

bron: www.topotijdreis.nl

2.3 Bodemopbouw en grondwatertrap

De planlocatie ligt binnen een bodemtype dat wordt aangemerkt als:

 Rd90A - kalkhoudende ooivaaggronden; zware zavel en lichte klei (zie figuur 4)

Een ooivaaggrond is een bodemtype binnen het Nederlandse systeem van bodemclassificatie dat behoort tot de xerovaaggronden, de vaaggronden zonder hydromorfe kenmerken. Het zijn - vergeleken met de zeer algemene poldervaaggronden - weinig voorkomende, diep bruine en goed gehomogeniseerde zavel- en kleigronden. De bodem kan kalkrijk of kalkloos zijn. Ooivaaggronden worden naar onderen meestal lichter. Onder de bovengrond bevindt zich een, tot beneden de 50 cm diepte doorgaande, door verwerking ontstane laag, de Bw-horizont. Door een goede interne drainage van het bodemprofiel, te zien aan een egale bruinkleuring en het verdwijnen van roestvlekken, kan een -van oorsprong nattere- poldervaaggrond overgaan in een ooivaaggrond.

Figuur 4: Bodemkaart. De rode cirkel geeft de planlocatie weer.
Bron: Pdok.

Ooivaaggronden worden aangetroffen op stroomruggen en in uiterwaarden in het rivierkleigebied. In mindere mate worden deze bodems ook aangetroffen op kreekruggen, oeverwallen en kwelderwallen in het zeekleigebied.

De naam ooivaaggrond is afgeleid van de in het rivierkleigebied voorkomende namen op ooi, wat staat voor een nat terrein nabij de rivier {bron: Wikipedia}.

2.4 Uitgangspunten landschappelijk aanpassingsplan

Onderliggend plan is gericht op het landschappelijk inpassen van de planlocatie. Hierbij is doelgericht niet gekozen om de bebouwing aan de oostzijde geheel af te schermen en volledig weg te stoppen achter groen. Er is gekozen om een gedeeltelijk transparant uiterlijk te houden alsook de oude kenmerken van kavelgrensbeplantingen aan te brengen of te versterken.

Er is gekozen voor zowel het behoud, als ook voor de realisatie van nieuwe karakteristieke elementen. Bij het opstellen van het plan zijn de wensen van de eigenaren geïntegreerd en zal het totaalbeeld eveneens bijdragen aan een versterking van ecologische waarden in het gebied.

De keuze voor het assortiment bosplantsoen en solitaire bomen is bepaald aan de hand van landschappelijke, ecologische en belevingswaarden. De bodemtypen vormen een belangrijk uitgangspunt voor de keuzen van het van nature aanwezige assortiment.

3. INRICHTINGSELEMENTEN

3.1 Algemeen

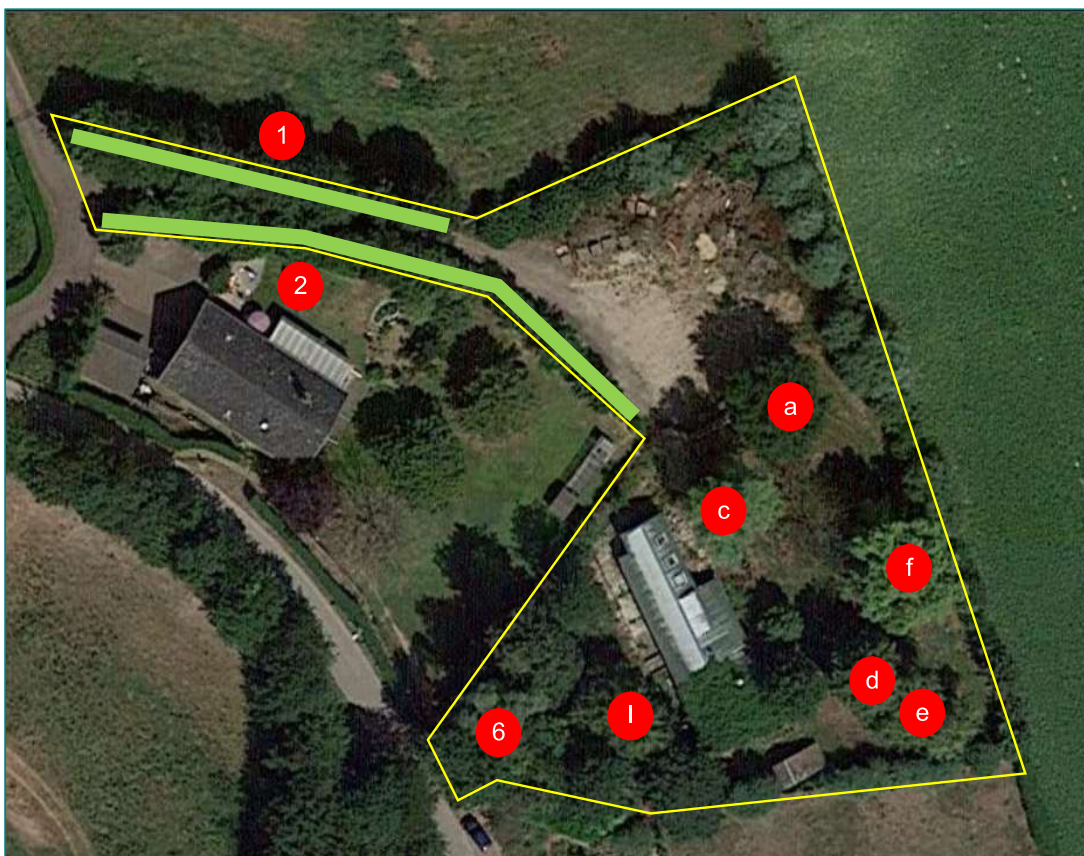
In dit hoofdstuk worden per te ontwikkelen element de uitgangssituatie, kwaliteitseisen, inrichting en het beheer beschreven.

Bij de voorgestelde elementen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Aanwezige kenmerken uit het omringende landschap vormen een belangrijke basis;
- Het plantsoen bestaat uit inheems, bij voorkeur *streekeigen* plantsoen;
- Versterking van bestaande landschappelijke of historische kwaliteiten;
- Inpassing van de gebouwen in het landschap door het deels visueel af te schermen.

Voorgesteld wordt om op de planlocatie diverse elementen te behouden en te realiseren. De samenhang tussen deze elementen vormt een landschappelijke verantwoorde inpassing en een versterking van natuurwaarden.

In figuur 5 zijn de te behouden elementen weergegeven.

Figuur 5: Te behouden landschapselementen Herwensedijk 10^A Herwen.

Onderhoudswerkzaamheden en aandachtspunten voor de bestaande elementen:

Knotten knotbomen en afzetten struiklaag:

1. Enkele bomen verwijderen in verband met de noodzakelijke doorgang. Het overige deel van de opstand in het 3de jaar afzetten.
2. Afzetten singel in verband met bereikbaarheid perceel.

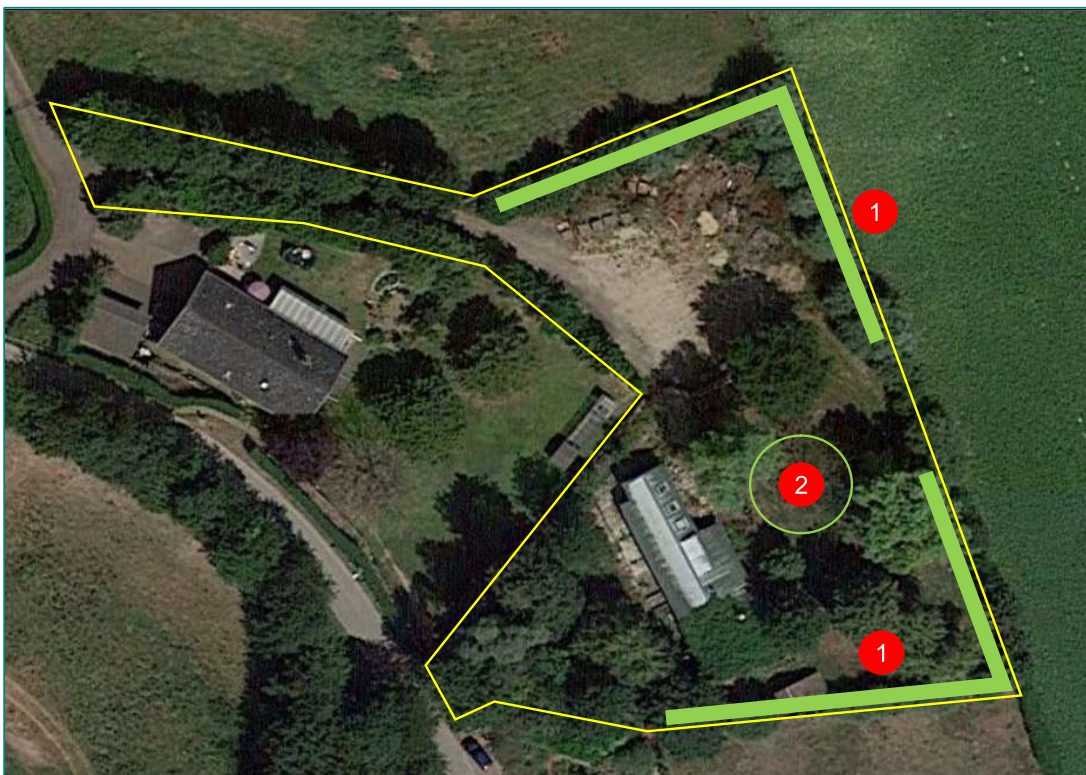
Solitaire bomen:

- a. Zomereik (dbh 45 cm): niks doen + stam beschermen tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden
- b. -
- c. Schietwilg: afzetten + stam beschermen tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden
- d. Linde (dbh 45 cm) : niks doen + stam beschermen tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden
- e. Schietwilg (dbh 45 cm): knotten op 2-3 m hoogte
- f. 'Kronkelwilg' (dbh 60 cm) : knotten op 2-3 m hoogte
- g. -
- h. -
- i. Treurwilg (dbh 45 cm) : niks doen + stam beschermen tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden
- j. -

6. Gemengd loofbosje:

- ☞ Rooien laurierstruiken
- ☞ Aanplant rode kornoelje, sleedoorn en vogelkers
- ☞ Afzetten gewone esdoorn en vogelkers

In figuur 6 zijn de nieuw aan te leggen elementen weergegeven (zie ook bijlage 1).

Figuur 6: Nieuw aan te leggen landschapselementen Herwensedijk 10^A Herwen.

1. Rooien struiken en knotwilgen en vervangen door een beukenhaag.
2. Aanplant forse solitaire ruwe iep (incl. plaatsing boompalen en band)
3. Ophangen nestkasten in te behouden bomen (niet aangegeven op kaart). Nestkasten ten behoeve van:
 - a. Steenuil
 - b. Kool- en pimpelmees
 - c. Gekraagde roodstaart en grauwe vliegenvanger

3.2 Beschrijving te ontwikkelen elementen

In deze paragraaf wordt per te ontwikkelen element, de uitgangssituatie en kwaliteitseisen, de ecologie, de inrichting en het beheer beschreven.

3.2.1 Beukenhaag

Uitgangssituatie en kwaliteitseisen

Ter visuele afscherming langs de oost- en zuidzijde, zal een haag worden aangeplant bestaande uit beuk. De haag kan jaarlijks (grotendeels) worden geknipt waardoor een dichte en vrij brede haag ontstaat als visuele scheiding. Door de haag niet hoger dan 1,5 meter te laten worden, wordt geen hoge afscheiding gecreëerd en blijft een binding met het omringende landschap behouden.

Om een afschermde haag te krijgen die als een dichte, geschoren haag kan worden beheerd, wordt de aanplant van 4 stuks per m¹ in een dubbelrijige beplanting geadviseerd.

Ecologie

Door dekking en foerageermogelijkheden vormen hagen een toevluchtsoord voor diverse ervogels zoals huismussen, ringmussen en koolmezen.

Inrichting

De aanplant voor deze haag is 4 planten per strekkende meter. De totale lengte bedraagt 90 meter. Door hier een meer robuuste haag te realiseren wordt de haag tweerijig aangeplant met een onderlinge rijafstand van 40 centimeter waardoor de aanplant zal bestaan uit circa 720 stuks bosplantsoen. De haag zal uitgroeien tot een breedte van circa 1,3 meter waardoor de ecologische waarde aanzienlijk toeneemt ten opzichte van een haag die smaller is dan 1 meter.

Beheer

De haag zal 1 maal per jaar worden gesnoeid tot op de beschreven hoogte en breedte. Desgewenst kunnen enkele delen hoger worden gelaten.

3.2.2 Solitaire ruwe iep

Uitgangssituatie en kwaliteitseisen

Vrij centraal op het perceel ontstaat ruimte om een solitaire ruwe iep fors te laten uitgroeien. Deze boomsoort is in veel gebieden verdwenen uit het landschap. Door de ecologische betekenis van de boom en doordat de boom schaars is in het landschap, wordt de aanplant van deze boom voorgesteld.

Ecologie

De ruwe iep vormt binnen de groep van inheemse boomsoorten, een soort met een groot aantal van de boomsoort afhankelijke ecosystemen. Er zijn enkele tientallen tot mogelijk een paar honderd soorten organismen in meer of mindere mate afhankelijk van deze boomsoort. Daarnaast vormen forse ruwe iepen diverse broed- en schuilgelegenheden of uitkijkposten voor vogels en grondgebonden zoogdieren of foerageerelementen voor vleermuizen en vogels.

De ruwe iep is eveneens een belangrijke waardplant voor vlindersoorten als iepenpage en gehakelde aurelia.

Inrichting

Door de plaatsing van de boom op ruime afstand van nieuwe bestrating, zal er geen sprake zijn van worteldruk.

De boom dient te worden voorzien van een boompaal en boomband om de eerste jaren extra stabiliteit te krijgen. Het formaat van de aan te planten ruwe iep is minimaal 10-12.

Beheer

Beheren als solitaire boom. Valgevaarlijk dood hout in de boomkroon kan in het najaar en winter worden verwijderd. Bij eventueel afsterven dient de boom te worden ingeboet.

3.2.3 Nestkasten

Uitgangssituatie en kwaliteitseisen

Door de verschillende grote bomen, knotwilgen en nieuwe bebouwing op het erf en de ligging in het buitengebied, biedt de planlocatie mogelijkheden om voor verschillende vogelsoorten nestkasten op het hangen. Met name soorten van het agrarische landschap als steenuil en kerkuil en soorten van struwelen en halfopen gebieden en forse tuinen als kool- en pimpelmees, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger en dergelijke. Ook vleermuizen hebben een zeer essentiële functie in het ecosysteem, bijvoorbeeld ter vermindering van plaaginsecten als muggen en

eikenprocessievlinders en -rupsen. Door het aanbieden van verblijfplaatsen als vleermuiskasten, wordt een bijdrage geleverd aan het behouden van verschillende te verwachten vleermuissoorten. Voor steenuilen kunnen steenuilpijpen (langwerpige kasten) in de knotwilgen worden aangebracht. Voor kerkuil kan mogelijk een kast in de schuur worden geïntegreerd. Nestkasten voor kool- en pimpelmees zijn veelal de dichte kasten met alleen een invliegopening van 28-32 mm. Deze kasten kunnen door diverse vogels worden gebruikt. Kasten voor gekraagde roodstaart en grauwe vliegenvanger zijn met name de half-open kasten. Deze kunnen ook door soorten als merel worden gebruikt.

Voor vleermuizen zijn diverse kasttypen geschikt, afhankelijk van de beoogde vleermuissoorten. Ook zijn verschillende typen kasten geschikt voor verschillende functies. Hierbij kan gedacht worden aan kasten voor kraamroepen, paarverblijven, zomerverblijven en dergelijke. Ook zijn er diverse varianten die in de muren gemetseld kunnen worden waardoor deze vanaf de buitenzijde nauwelijks zichtbaar zijn.

De mogelijkheden zijn afhankelijk van de te realiseren bebouwing en overige terreininrichting, waardoor het raadzaam is de mogelijkheden met een ecooloog of lokale vogelwerkgroep door te spreken indien de bouwtekeningen klaar zijn en de landschappelijke elementen zijn gerealiseerd.

3.2.4 Periode van realisatie en onderhoud

De realisatie van de aanplant dient bij voorkeur te worden uitgevoerd in de winterperiode tussen oktober en maart.

Het hakhoutbeheer, zoals voorgesteld, dient eveneens in de winterperiode te worden uitgevoerd, in elk geval buiten de broedperiode van vogels. Dit ter voorkoming van verstoring van broedende soorten zoals vastgelegd in de Wet Natuurbescherming.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Maat	Aantal
Haag			
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>	bosplantsoen	720
Solitaire ruwe iep			
Ruwe iep	<i>Ulmus glabra</i>	10-12	1

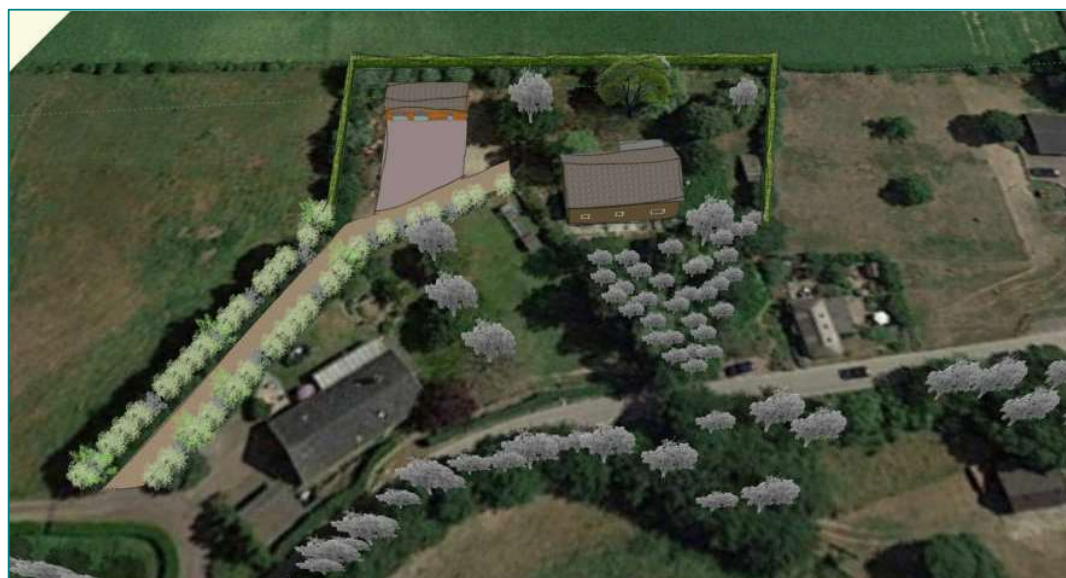
Tabel 1: Overzicht assortiment nieuwe elementen.

BIJLAGE 1. INRICHTINGSPLAN IN VOGELVLUCHT

Vogelvlucht: plangebied gezien vanuit het zuiden.

Vogelvlucht: plangebied gezien vanuit het westen.

Vogelvlucht: plangebied gezien vanuit het noorden.

Vogelvlucht: plangebied gezien vanuit het oosten.